

Aug 10 9 - 784 475-554, 705
924 augusztus

Budapest
I. Deák tér 2. II. 8.

**SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA**
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Romániában
Egész évre — 750
Félévre — 390
Negyedé — 170
Egy hónap — 70
Egy nap — 30
Bukare
Csehszlovákia
Egy hónap — 25 ck
Egy szám — 1.50 ck

1924 augusztus 9 Szombat

Cluj Kolozsvár * VII. évfolyam * 178. szám

5684. Ab 9

A gettó fia

Jónéhány évtizede már annak, hogy a nagyvárosi gettó szük kis utcájának egyik félreeső házában az öreg Frankl bácsinak fia született, akit a zsidó szülők szokásos rajongásával atyja a tudományok csarnokába küldött, hogy ott megtegye a világi tudományok bölcseségével, szépívű pályát futhasson meg. Akkoriban Magyarország liberális szelleme még nem ismerte a numerusz klauzusz intézményét és az emancipáció óta szabadon boldogulhatott minden intellektuális pályán a magyarországi zsidó ifjuság. Ennek a minden bizonnyal szép és liberális feltörekvésnek köszönhető az öreg Frankl bácsi fia is, hogy minden skrupulus nélkül rovidiusul fogadta a tudás csarnokába, melyben szeid, fehér reverendájú papok verték a rakoncátlan nebulók fejébe a latin deklinációt és a matematika elemeit. Bizony, bizony, nem igen sejtette öreg Frankl bátyánk, hogy fiát a gimnázium fehér falai között nemcsak a tudás misztikus szépségei fogják hatalmukba ejteni, hanem a keresztény katolikus vallás misztikuma is végzetes hatással lesznek a zsidó ifjura. A gimnáziumi tanulmányok elvégzése után az öreg Frankl bácsi tudásszomjától égő fia felvette a keresztiséget és nemcsak a tudományok, de a magyarországi klérus történetében is jelentős pozíciót vívott ki magának. A gettó gyermeke rövidesen egyik legjobb nevű történelem- és nyelvész lett Magyarországnak s ugyancsak rövid idő alatt bevezetett egy püspöki stallum bíborrai béleit székébe. Hosszu, évtizedes történelmi kutatás gazdag aratása jelölte a keresztény néppé vált zsidó ifju utját, akit a keresztények zsidó származása ellenére is megtanultak nagyrabecsülni, viszont a zsidóság sem haragudott rá, mert a katolikus papi ornátusban is becsületet szerzett a tudománynak.

Fraknoi Vilmos azóta nem sokat hallott magáról, csendben munkálkodott, egész nyíltan tartotta fenn zsidó családjának tagjaival az összeköttetést, nevét sohasem hallottuk a zsidóság ellen ágáló papok hangzavarában; a jó öreg Frankl bácsi fia csendben és termékenyen élt a tudományoknak. Annál meglepőbb, sőt megdöbbentőbb s Fraknoi egyéni tragikumára rávilágító egyik budapesti lapnak az a közlése, hogy az öreg püspök egy újságírónak adott interjújában helyesen tartja a numerusz klauzusz alkalmazását a magyar egyetemeken, mert nem igazságos dolog — mondta — zsidó ifjakkal elvárasztani a tudományos pályákat. Természetesen, anyai jezsuitizmust már elsajátított a jó öreg Fraknoi püspök, hogy e kijelentésének súlyos horderejét, sőt kompromittáló tartalmát azzal a demotálással enyhítette, hogy bizony ő nem antiszemita. Elhisszük neki, hogy nem az, mert hiszen a vér nem tagadhatja meg magát. De kijelentésében megérezzük a szennilítésnek és a presszionnak azt a szomorú destruktívóját, mely a mai Magyarország egy-nemely legjobbjainak lelkületét is magával ragadta. Ha Fraknoi Vilmosnak egy pillanatra is eszébe jutott volna saját ifjusága, az a kor, mely a tanszabadság elvi álláspontján állva, a magyarországi intellektuális élet zsidó eredetű legjobbjait termelte ki magából, bizonyára elharapta volna a szót, miselőtt kiejtette volna. „Alquando dormitat bonus Homeros” — bizony, az élet alhonyán el-elbóbiskol a ragyogó szavú Homeros is olykor és elgaloppirozzák magukat az érdemben megöszült történetírók is, akiknek pedig legjobban kellene tudniuk azokról az értékekről, azokról a hősről a küzdelmekről, melyeket a zsidó nép a történelem minden fázisán keresztül vívott az emberiség kulturális haladásáért.

Nem ez a baj, jó öreg Fraknoi Vilmos, hogy a zsidó ifjuság elvárasztja az egyetemeket és szellemi képességeinek, egyéni áldozatkész-

ségének erejével nemes versenyt támaszt a keresztény ifjakkal szemben. Fraknoi Vilmos önmagáról tudhatná, hogy a zsidó ifjakat nem az anyagiakban való dúsahodás tudata kergeti az egyetemekre, nem is a meggazdagodásnak vágya, mert hiszen napjainkban a legsoványabb kenyeret és a legbizonytalanabb egzisztenciát éppen a tudományos pályák adják az ifjak számára. Az éhbéren tengődő hivatalnokok korszakában igazán nem feccgethető az ifjuság számára a tudományos pályák elvárasztása és ha a zsidóság mégis tapulni akar, erre csak túlfűtött tudásszomja és rajongó idealizmusa készíti. **Elismerjük, igenis ideje volna annak, hogy az intellektuális pályák proletárizálódását valamilyen speciális, de semmiesetre sem a tanszabadság elvével ellentétben lévő intézkedéssel megakadályozzák az egyes országok kormányai és csak az arra legrátermettebbeket, legvitalisabbakat engednék érvényesülni az intellektuális pályákon. Egyetlen országnak sem**

lehet érdeke, hogy egy nyomorító osztály keserősége álljon szemben az egyre nagyobb gazdasági és politikai hatalomra törő iparos- és munkástársadalommal szemben. **De ennek a szelektálásnak a tudomány érdekében valónak és a feltétlen egyenlő elbánás elvén alapulónak kell lennie.** Ezért szégyen, százsorosan szégyen éppen Fraknoi Vilmos szájáról hallani a numerusz klauzusz dicséretét; annak a numerusz klauzusznak, mely a tanszabadság elvét a keresztény felekezetek számára — nem néve érdemre és érdemtelenre — érvényben hagyja, míg a zsidó ifjuság legjobbjainak számára a hontalanság, a kiűzöttség, az örök keserűség érzését biztosítja csak.

A váradai gettó sikátorából a püspöki palotáig nagy volt az út. Nagy volt és dicsőséges. De a multnak minden glóriáját elhomályosítja az ez egy kijelentés, melyet az öreg Frankl bácsi fia a numerusz klauzusz dicséretére mondott.

Tárgyalnak a Ruhr-vidék katonai kiűritéséről

A franciák garanciális követeléseit. Amerika pénzügyi konferenciát javasol

(London, augusztus 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A londoni konferenciának megértő szellemét mindenki Macdonaldnak tulajdonítja. A németekkel való tárgyalás barátságos formák között folyik és ami jellemzőbb, a német delegátusokkal a tárgyalásokon kívül is érintkeznek. Tegnap Marx és Stresemann felkeresték Herriot-t szállodai lakásán és félórát tartó udvariassági látogatást tettek nála. A francia miniszterelnök egy óra múlva viszonzta a két német államférfi látogatását.

Páris, augusztus 8. Általános a vélemény, hogy a németek minden erejüket arra koncentrálják, hogy a Ruhr-vidék kiűritessék. Ez oly nagy probléma náluk, hogy a kevésbé fontosabb kérdésekben engedni is hajlandók. Herriot lapja, az „Ere Nouvelle” szerint a kiűrités csak akkor fog végbemenni, ha Franciaország a német lefegyverzésről teljes garanciákat kap.

Pénzügyi utókonferencia

London, augusztus 8. A Reuter ügynökség jelentése szerint megállapítható, hogy a konferencia atmoszférája a legjobb. A szakértők véleménye szerint a németek által felvetett kérdésben megegyezés remélhető. Az amerikai nagykövet egy, a konferencia főtárgyalóhoz intézett levelében javasolja, hogy a konferencia után azon államok pénzügyminiszterei, amelyeknek képviselői résztvettek a konferencián, a német kérdés pénzügyi részének megtanácskozása céljából jöjjenek össze Párisba. Ezekben a tanácskozásokon az Egyesült-Államok feltételül képviseltetné magát.

A német jegyzéknek azt a kívánságát, hogy bármily szankciók alkalmazása előtt hallgassák meg Németország képviselőit, feltétlenül honorálni fogják. Igaz ugyan, hogy a francia álláspont eleinte e kívánsággal szemben merevnek látszott, ma azonban az a helyzet, hogy a franciák erről is hajlandók tárgyalni.

Macdonald, Herriot, Nollet, Hymans és Theunis tegnap este hosszas és fontos megbeszélést tartottak, amely kizárólag a Ruhr-vidék katonai kiűritésével foglalkoztak.

A jószáshelyi templomrobbantó visszavonta beismerő vallomását

Holtpontra jutott a nyomozás. Más irányba terelik a vizsgálatot. Még mindig késik a pártatlan kormánybiztos kiküldése

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már többször megírta az Uj Kelet, hogy a jószáshelyi templomrobbantás ügyében elrendelt vizsgálat csak paródiája a komoly eljárásnak. Teljesen érthetetlen és megmagyarázhatatlan az, hogy a nagy apparátussal bevezetett nyomozás még mindig nem tudta kideríteni a bűnösöket. Ez az eredménytelenség valósággal megdöbbentő, mert egy olyan falucskában, mint Jószáshely és Gurahonc, ahol mindenkinél a magánélete az egész falu szemelátára játszódik le, ahol a szomszédosság és az egymásrautaltság miatt a falu minden egyes lakosának a legintimebb dolgát is tudja **mindenképpen**, olyan helyen még a legegyszerűbb csirkelopás tettese is megkerül egy félórán belül. Templomrobbantókat még Newyorkban is le tudnak leplezni, ahol a házak és utcák rengetege elég biztos menedéket nyújt a gonosztevőknek.

helyezte el az ekrazitot és elmondotta, hogy Ucea Vazul földműves és Iva Pavel egyetemi hallgató bujtatták fel a merénylőre, amiért ezer lejt kapott tőlük. Az állítólagos felbujtókat is letartóztatták, de azután mindkettőjüket szabadonbocsátották.

Az is hozzátartozik az ügyhöz, hogy Serbu Pavel már visszavonta beismerő vallomását. Visszavont beismerésén kívül még egyetlen konkrét bizonyíték van ellene és pedig az, hogy a merénylő idején nem volt a lakásban. A vizsgálat vezetője egyébként kijelentette, hogy miután az eddigi nyomozás nem tudott pozitív eredményt felmutatni, teljesen **új irányba terelik a nyomozást.**

Ujból követeljük, hog a kormány, ha komoly bizonyítékokkal akar felelni a tulságosan jóindulatu elnézés vádjára, haladéktalanul küldjön ki pártatlan vizsgálóbiztost Jószáshelyre, aki a falu egész lakosságát kihaligassa s akkor félórán belül megkerülnek az igazi tettések.

Ezzel szemben a jószáshelyi vizsgálat **tíz nap alatt** a következőket produkálta: Letartóztattak egy Bogdán János nevű bányászt, akitnek annyi köze volt a robbantáshoz, hogy a szomszédos bányában ő a robbantó mester. Szabadonbocsátották. Letartóztatták Serbu Pavel földművest (ez az egyetlen, aki még ma is vizsgálati fogságban ül), aki **bevallotta**, hogy ő

— Nagy árvíz egy japán szigeten. Tokióból jelentik: Foumosa szigetének északi részén óriási árvíz pusztított. Kétezer ház víz alá került. A lakosság közül számosan vízbefuttak. Közlebbi részletek hiányoznak.

1924 július 31.
onyva
Eladás
Timisoara
YAR
ékek
ménye sebbek
394
EN
rol Cluj,
SER
öre
önség
b itala
10. / Sürgőncim:
sin. Telefonszám 28
ADEA-MARE
TA UNIRII

Levél a newyorki zsidónegyedből

A munkások 150.000 dollárt gyűjtének újjáépítési célokra. Erec Jisrael-plakátok

(Newyork, aug. 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma már a cionizmusról nem mondják erőfélés, hogy tért hódít, mert alig van tér, ahová be kellene hatolnia. Hogy szükség van Palesztina újjáépítésére, abban a legmeggyőződésebb amerikai zsidó szovinizták is egy táborban állanak a hétrébás cionistákkal. Hogy kiélési formánkat legjobban megtaláljuk saját zsidó kulturánkban, arra itt senkit megagítálni nem kell. A zsidó nyelven megjelenő lapok itt éppen úgy találhatók a legelőkelőbb zsidó emberek asztalán, mint a zsidó segédmuakások kezeiben. Kifejlett kulturélet van itt, amelynek keretei között az ősi és új zsidó élet minden háborgása, szelekciója, ujszerűsége és érdekessége nyilatkozik meg.

A cionizmus azonban e zajlásban az utmutató szerepét tölti be. Megmutatja a zsidóság igaz képét, fölötté áll párt és vallási irányzatoknak, mint egy nagy, általános gondolat megtestesítése átfogja a zsidó tömegek lelki világát.

Nehezen jutott be a zsidó gondolat az ipari munkásság tömegeibe. Ezek az emberek eszményeket az internacionalizmusban keresték, sokan közülük meg is találták az igaz ideált, amikor a nemzetközi gondolatot át jutottak el a zsidó nacionalizmushoz, amely minden vonatkozásában más egészen más és különbözik a jelszavae nacionalizmusoktól.

Ezek a kiválóak ma a cionizmus megtisztelői a munkásság tömegeiben. Nemrégiben felhívást bocsátottak ki a zsidó föld újjáépítése érdekében és százötven ezer dollárt kövelelnek a zsidó munkástömegektől a Keren Hajjeszód javára.

„Az élet számunkra a háboru óta tragikusabb lett, de egyúttal szebb — így szól a felhívás. Uj kedvetek, új erőket fedeztet föl magában a zsidó nép, fantáziája szárnyakat kapott, méltónak mutatkozott rá, hogy egy ősi nagy nép gyermekei lehessenek. A zsidó szív érintetlen maradt, csak a zsidó koponyákat tömték tele idegen propagandával.“

Emiatt — írja sajnálkozóan egy zsidó néplap nem halad még a cionista munka olyan tempóban, mint ahogy azt megérdemelnék.

Zsidó iskolákban, beleértve a Talmud Tóra iskolákat is, a cionizmus teljesen otthon van. A Palesztina-ismeretek lényeges tért foglalnak el minden típusu zsidó iskola tananyagában és már

nem elégszenek meg a Biblia és zsidó történelmi tanulmányozásával, hanem az élő, az újjáéledő Erec Jisraelről szemléltető tanítást követelnek a szülők. Ebben a tanterv részéről a legigazibb megértés nyilvánul meg. Legújabbban mozgalmat indítottak, hogy Palesztina ásványiból kis gyűjtőanyagot hozassanak minden iskola számára. A felszólítást követő harmadik hónapban már hetvenkét dollár vételáron negyven zsidó iskola hozatta meg a geológiai gyűjtőanyagot, ezenfelül több zsidó egyesület is felszerelte könyvtárát a teteszetős természettudományi kollekcióval, amelynek hatása nemcsak abban áll, hogy kibővíti az ifjuság ismeretkörét, hanem főleg abban, hogy olyan atmoszférát terem, amely közelebb hozza a fiatal generációt a megújuló országhoz.

Az amerikai élelmesség üzletileg sem hanyagolja el a cionizmust, jobban mondva annak gazdasági vonatkozásait. A zsidók által nagyobb tömegekben lakott városrészekben a legkülönbözőbb plakátok ötlenek az ember szemébe.

EREZ ISRAEL TERMÉKEI
egyedül kaphatók a
PALESTINE PRODUCTS CO
nagyáruházában.

Hétről-hétre új szállítmányok
Izes, fűsz, pompás áru.
Megérződik bennök

a tejjel és mézzel folyó ország ize.
Csak ott vegyetek mandulát, mazsolát.

Egy másik plakát a Palestine & Oriental Shipping Co. ajánlja magát azok szolgálatára, akik a nagy ünnepeket kint Erec Jisrael földjén szeretnék eltölteni. Helyesebben, akiknek módjuk van erre, mert ha mindazok mehetnének, akik szeretnének, akkor nem valószínű, hogy a „Shipping company rendelkezésre tudna adni megfelelő számú gőzöst.

A zsinagógák közelében is hirdetnek. „Das Ökonomische Erez Israel“ című könyvet, hirdetik, amit rabbi Nahum ben Horim palesztinai zsidó tudós írt a zsidó Palesztina gazdaságáról. Kerek egyszáznyolcvanhét tervet dolgozott ki „a mezőgazdaság, a kereskedelem és ipar terén, hogy ezzel is hozzásegítse az országot nagy gazdagsághoz, erőhöz és függetlenséghez“.

Schön Bernát hat árvája

Az Uj Kelet országos gyűjtőakciója

Egyre többen és többen sietnek az ártatlanul meggyilkolt Schön Bernát özvegyének és hat apró árvájának segítségére. És az emberek nemcsak pénzbeli segítséget adnak, hanem zsidó lelkük fájdalmas együttérzését is küldik általunk az érzékhályfalvai szomorú ház lakóinak. Jönnek emberek, akik eddig távol tartották magukat minden ilyen akciótól és önként felajánkoznak, hogy ismerőseik, jóbarátaik és hozzátartozóik körében gyűjthessenek.

Ujabbán a következő adományok érkeztek az Uj Kelet kiadóhivatalához és a Banca Marmorosch itteni fiókjához: Zill Évike Bánffyhuayad 100, Wertheimer Dezső gyűjtése Chisteaq: Henlar József 100, Müller Miksa 100, Frenkel Vilhalm 100, Wertheimer Dezső 100, Molnár János 100, Schwartz Izsák 100, Klein Imre 100, Issler Áron 100, Kaufmann Dezső 100, Molnár Béla 100, Kartun Izidor 100, Klein Sándor 100, Neumann Rozsó 100, Élesdi Erdőpár 200, Bárány Mihály 100, Fried Ödön 100, Pallar Jenő 100, Olvashattalan 100, és kisebb adományok 100, összesen 2000. L. Reich Brasov gyűjtése: Szinet Lajos 100, Menczel Gyula 100, Steinberger N. 100, Strelényi 80 és kisebb adományok 190, összesen 570. Feenyvesi Ferenc Tileagd 100, Gara Mórné Toplita-Romana 100, Rosenberg Sámuel Pancota 100, Havas Márta Alasd 100, Havas Klári Alasd 100, Strasser Károly Pécska 200, Havas Mór Arad 200, Irányi Menyhért gyűjtése Arad: Somló Miksa 100, Engel Dezső 100, Kelemen Miklós 100, Irányi Menyhért 100, összesen 400. Hoffmann Ármán Arad 50, Haasz Márton Pécska 50, Blum Zsigmond gyűjtése Oradea-Mare: Schwartz Márton 100, Rosenberg Jenő 100, Juszt Mózes 100, Rosenzweig Lipót 100, Hollós Pál 100, Bánffyhuayadi gipszgyár 100, Kohn Gábor 100, Weisz Jenő 100, Lucullus 60, Dávidovits János 50, és kisebb adományok 65, összesen 975. Dr. Fischer Tivadarné Cluj 100, Simon Lajosné Cluj 100, Enzweig Samu Cluj 50, Lázár Herman Cluj 50, Leuchter Ernő Cluj 50, L. B. Cluj 100, Moskovitz Jakab Cluj 200, Elő Erd. Észszerárugyár Cluj 500, Adler ékszerész Cluj 200, Barisszia Páris 10 frank.

Összesen . . . 6395 lej és 10 frank.

Eddig kimutatva 13.568 lej

Összesen befolyt 19.963 lej és 10 frank.

Az iskolai zsidó hitoktatásról

Irta dr. Lövy Ferenc

(Folytatás és vége.)

Sok, nagyon sok oka van ennek. Elsősorban az arra hivatott tényezők vagy nem ismerik fel a hitoktatás fontosságát, vagy nem tudnak és mernek vele komolyan és szakszerűen foglalkozni. Ez kemény vád, de fájdalom nem kell felni a cáfolattól. Másodszor, kevés kivételtől eltekintve, nincsenek megfelelő hitoktatónk. Más felekezetek, különösen a középiskolákban, a legáltalánosabb fiatal lelkészre bízják a hitoktatást; nálunk zsidóknál pedig — tisztelet a kivételnek! — többnyire olyan emberek végzik a hitoktatást, kiknek teológiai vagy pedagógiai képessége nem üti meg a kellő mértéket és hitközségeinknek rendszerint nincs pénzük megfelelő hitoktatóra. Harmadszor, a legbiztosabb hitoktatók, a rabbikat sem véve ki, kénytelenek növendékeiknél és a hittani osztályzatoknál tekintettel lenni a tanulók szüleire, mert ellenszemből a legkellemetlenebb következményeknek teszik ki magukat. Ezt is ki kell egyszer nyitlan, leplezetlenül mondani, mert ha a zsidó hitoktatótól ugyanazon eredményt várják, mint a többi felekezetek hitoktatóitól, úgy nekik is meg adni ugyanazon eszközöket és ugyanazon függetlenséget. Egyetlen más felekezetnél sem fordul elő, egyedül csak nálunk, hogy a főbbi urat okolják, hogy a tanulónak elrontotta a bizonyítványát, mert hittanból csak kettest, vagy — horribile dictu — hármast kapott! Pedig iskolában csakis iskolai módszerrel és eszközökkel lehet eredményt elérni. Végül pedig minden más felekezetnek van szabatosan szerkesztett hitoktatási terveze s e szerint megírt, gondosan átvizsgált tankönyve, csak nekünk zsidóknak nincs sem tantervünk, sem tankönyvünk. Most pedig, mióta Romániához tartozunk, még az azelőtt használt tankönyvek nagy részét sem vehetjük igénybe.

De ha már volna is megfelelő hitoktatói karunk, egyenes elfogadott tantervünk, megfelelő tankönyveink, akkor is sok nehézségre kell rámutatnunk, ami hitoktatásunk eredményességét csökkentí:

1. A felekezeti középiskolák többségében, sőt újabbán az állami iskolákban is előfordul, — a zsidó hitoktatás céljára nem adnak helyiséget, tehát a hitoktatást az iskolán és a rendszeres órarenden kívül kell végezni, ami által a zsidó hitoktatás máris a rendkívüli és kevésbé kötelező tárgyak közé sorolódik. 2. A nagyvárosoktól eltekintve és mivel a hitoktatást csak bizonyos számú tanuló után díjazták, a zsidó tanulókat csekély létszámuk miatt két, sőt négy osztályból is egy órára vonják össze, ami természetesen az eredmény rovására megy. 3. Minthogy majdnem minden nagyobb városban kétféle zsidó hitközség van, a tanuló és szülőik lehetőleg azon vannak, hogy azt a hitoktatást vegyék igénybe, ahol kevesebb tanulás és hittanóra járás mellett, — esetleg magasabb hittanidjért is — jobb osztályzatot lehet kapni. És ha már a városban lakó tanulókról nagynehezen meg is lehet állapítani, hogy melyik hitközséghez tartoznak, a vidéki tanulóknál ez szabad a választás, sőt az évközben való átlépés is, — természetesen kivétel nélkül a könnyebb hitoktatáshoz húzódnak, — ami szintén csak hátrányára van a hitoktatás komolyságának.

De ha már azt is rendbe hozhatnók és sikerülne, hogy mindenféle iskolában benn és a többi felekezetek hitoktatásával párhuzamosan végezhetnők is a hitoktatást; ha minden egyes osztálynak meg volna a külön hittanórája és a hitközségek minden városban szépen megegyeznének, beszüntetve az éppen nem épületes versenyt a minimális hitoktatásban és együttesen tanítanak a hittant, szóval a legideálisabb helyzetben is: mennyi idő állna rendelkezésünkre? A népközpontokban és gimnáziumokban heti 2, a liceumban, polgári és kereskedelmi iskolákban pedig heti 1 óra! Ebből levonandók: a zsidó — a nemzeti — és a nem-zsidó felekezeti iskolában az illető felekezet ünnepe és szünnapjaira eső hittanórák. Ha rabbik vagy kántorok a hitoktatás, vagy a különféle funkcióknak is áldozatul esik egy csomó hittanóra a tanuló ifjuság nem csekély öröme, a hitoktatásnak azonban annál nagyobb kárára. Marad tehát heti 1 óra

tanítás mellett egy tanévben körülbelül 20—25 óra, heti 2 óra tanítás mellett ennek a kétszerese!

Mind a tényeket nyitlan és szépítés nélkül föl kellett tárnom, mert részvettem dunántúli, majd a Magyar Országos Rabbiegyesület, később pedig a budapesti Országos Izraelita Iroda által kezdeményezett egységes hitoktatási tervezet munkájában és tapasztalatból tudom, mit tesz az, ha a kellő tényezők és a tényleges viszonyok nem ismerése vagy be nem vallása nélkül csinálnak hitoktatási tervezeteket. Az említett három tanterv egyikét sem tudták még csak megközelítőleg sem megvalósítani.

Tény, míg pedig szomorúan való tény az, hogy az iskolai hitoktatás eredménye egyre silányabb. Pedig a zsidó tanulóknak, különösen a középiskolába járóknak, csak egy igen kicsiny töredéke részesül az iskolán kívül külön hitoktatásban és éppen ezért nem lehet eléggé hangsúlyozni a kötelező iskolai hitoktatás rendezésének fontosságát. Ez nem lehet és nem maradhat tovább nebulusvirága az egyes hitközségeknek, az zsidó közügy, amiért is föl kell térni az összes bajokat, hiányokat, együttesen megállapítani a hitoktatás célját, irányát, terjedelmét és együttes erővel és költséggel iratni megfelelő hittankönyveket. Amit aztán mi magunk jónak, helyesnek ítélünk és amit önként magunkra vállaltunk, azt megvalósíthatjuk és meg kell valósítanunk.

Mi a hitoktatás célja? Más nem lehet, mint a tanulót megtanítani mindarra, amire az embernek a vallásos életben szüksége van. Elvégeztetjük-e teljesen ezt az anyagot heti 1, vagy legjobban esetben is, mire azonban csak legritkábban számíthatunk, heti 2 órai tanítással? Nyitlan és határozottan kimondhatjuk: nem. Ez azonban nem ment föl a kötelező alól, hogy ezt a rendelkezésünkre álló időt és azt az előnyt, amit ez oktatásnál a nyilvános iskola hatalma nyújt, a lehető legjobban ki ne használjuk. Ezenkívül aztán — de ez már nem tartozik ide, azért e keretben nem is tárgyalhatjuk — folyton felszínen kell tartani azt

Az emb
fizikai, szel
ség individ
portjaival.
szükséglete
rétegződött
dalmából
embertársai
kényszernek
lanul nagy
azok szellem
(s különösen
a tömeggel

Ebből a
tezik. Az
között. Va
azért (ritka
A másik
kezdje en
vagy azért,
kivánja m
nősebb eset
humanista,
ama kasztja
össze az en
nem tárgya
akivel csak
sugárzik le
köszön
kázatásáva
sok, autók
mert hajtja
kényszerre.

Kezdetny
ujság? Ho
mekeid? E
hajol füled
kitalás és
találkozás
hetőt és ne
megérdeklő
utóljára a
megvan-e n
led mindős
terdy háza
várja, hogy
Ilyenkor u
mindent m
Közben

A másik, ép
módon egész
táskák a leg
kintetben b
amennyire a
tartjuk.

Részlete
tantervet eg
zétenni. —
sorsa, mely
visszatart e
dára nem j
leges munk
tunk, egy e
mennyre ez
tandó tantee
tunk, mert
pitott tantee
szágrészünk
anyagot vég
kívül mind

Ez esetben
iskolai hitok
teendőket, h
a jövő zsidó
réve önére
Erelyes, bu
és halogatás
püspökségei
elvégeznék
nek végreha
még előbb
dent olyan
hitközségek
vetlenül szü
hozzájáruljo
hitközségek
hitoktatás n
azon javitan
nek aztán
de érdemes
is és ha
gteni.

Emberek az uccán

Találkozás

Az ember társas lény és mint ilyen állandó fizikai, szellemi érintkezésben van az emberiség individumaival vagy kisebb, nagyobb csoportjaival. Ez a kapcsolat legtöbbször lelki szükséglete sőt kényszere az embernek. Kiretegződött azonban az emberiség nagy társadalmából egy kaszt, amelyik a találkozást embertársaival, az érintkezést nem érzi lelki kényszernek, mert szellemi élete hasonlíthatatlanul nagyobb defektusokban szenved, mint azok szellemi élete, akik állandó kapcsolatot (s különösen fizikai) keresnek egysekkel vagy a tömeggel.

Ebből a látókörből nézve kétféle típus létezik. Az egyik az ugynevezett magabazárkózott. Vagy mert szellemi élete terhelt, vagy azért (ritka esetben), mert embergyűlölő.

A másik típus természetesen éppen ellenkezője ennek. Szereti és keresi az embereket, vagy azért, mert ezt lelki élete, lelki állapota kívánja meg, vagy azért, mert minden különösebb esetleges kényszer nélkül százszázalékos humanista, társasági ember. (E második típus ama kasztját, melyet az anyagi kényszer hoz össze az emberekkel, szóval kereskedők stb., itt nem tárgyalom.) Ez mindenkiel találkozik, akivel csak lehet. Arcáról végtelen kedvesség sugárzik le. Rendszerint már madártávlatból köszön és testi épsége szemmel látható kék káztatásával rohan elé vagy elem a villamosok, autók és konfiások mozgó dzsungeljében, mert hajja a találkozás szentséges aktusának kényszere.

Kezetnyujt. Megkérdezi, hová indulsz? Mi újság? Hogy vagy? Mit csinálnak kedves gyermekeid? Ha még nincsenek, úgy bizalmasan hajol füledhez és megkérdi, hogy nincs-e rá hivatás és meggyás. Szóval kérdez, örvend a találkozásnak és amikor már minden kérdéshetőt és nem kérdezhetőt megkérdezt, amikor megérdeklődte, hogy az a kaspod, melyet utólagára a „bar micve“ ünnepegyedén viseltél, megvan-e még? esetleg, hogy áll-e még a tőled mindössze pár mérföldnyire levő ősz Peterdy háza, akkor tiszteletteljesen mosolyog és várja, hogy most már te kérdezz valamit tőle. Ilyenkor úgy néz ki, mint egy ember, aki mindent megkérdezett.

Közben neked ezerféle dolgod van. Szeret-

A másik, épp oly fontos kérdést: hogyan és mi módon egészíthetjük ki a kötelező iskolai hitoktatásnak a legjobb esetben is teljesen és minden tekintetben hi nem elégitő eredményét anyira, amennyire azt a zsidóság érdekében szükségesnek tartjuk.

Részletes, iskolák szerinti, osztályokra szabott tantervet egyelőre céltalan és fölösleges volna közölni. — A három említett részletes tanterv sorsa, melyeknek összeállításában részt vettem, visszatartott. Mig az elapelvekben megállapodásra nem jutottunk, addig ez hiábavaló és fölösleges munka volna. Ha pedig ez irányban határozunk, úgy ez nem okoz nagy fáradságot. De eredményre ez is csak úgy vezetne, ha a megállapított tantervhez megfelelő tankönyveket is nyújtunk, mert e nélkül teljesen lehetetlen a megállapított tantervet elvégezni és elérni azt, hogy országgyűlésben ugyanazon osztályban ugyanazon anyagot végezzék, amint az a zsidó hitoktatáson kívül minden más tantárgynál történik.

Ez esetben röviden rámutattam a zsidó kötelező iskolai hitoktatás jelen állapotára és megjelöltem a teendőket, ha azt akarjuk, hogy tanuló ifjúságunk, a jövő zsidó nemzedék és főleg annak intelligens réve önérvényes, tudatos zsidó legyen és maradjon. Erőlyes, buzgó munkára van szükségünk, habozás és halogatás nélkül. Természetes, nekünk nincsenek püspökségeink, sem olyan szervezeteink, melyek ezt elvégezzék és az egyes hitközségeknek megkülönböztetett végrehajtási utasítással és rendelettel. Nekünk még előbb erre is össze kellene fognunk és mindent olyan jól nyelbeütünk, hogy azt az egyes hitközségek önként elfogadják. Még az sem okvetlenül szükséges, hogy rögtön minden hitközség hozzájáruljon. Egyelőre elég volna, ha csak azon hitközségek egyesülnek a munkára, melyek a hitoktatás mostani eredményével elégedetlenek és azon javítani szeretnének. A többiek majd jönnek azután maguktól. Nagy és nehéz munka ez, de érdemes a legnagyobb fáradságra és áldozatra is és ha tényleg akarjuk, úgy el is tudjuk végezni.

néd otthagyni, megidulni rohanni; jobbra. Homokodon kidagadnak, az erek és nehéz izzadság-cseppeket szűsz. Ő jámbor arccal vizsgál és a hangskála legtermészetesebb hangján meginvitál, hogy kísérd el; balra. Ekkor már a leg-halálósabb elhalálzás küszöbén állasz. Agyadban Dante pokla és Mirabeau kínok kertje ad-

nak találkát egymásnak, mert csak most jutott eszedbe, hogy elfelejtettél jelenlenni; az esküvődön! Azonban az egyének találkozásánál érdekesebb és jelentősebb a tömegek találkozása, amikor például ezek csapnak össze égő agyvelőkkel, hogy egyetlen helyen, a földalatti sirban; találkozhassanak...

Az angol-orsz szerződés még nem lépett érvénybe

A megegyezést a parlamentnek kell ratifikálnia. Támadják Macdonaldot a szerződés miatt

London, augusztus 8. Az alsóházban Ponsomby közölte, hogy az angol-orsz szerződés csak a parlament ratifikálása után lép érvénybe. Mindaddig míg az orosz papírok tulajdonosainak legalább felével kielégítő megállapodást Oroszország nem köt, egyetlen egy shillinget sem ad Anglia kölcsön a szovjetkormánynak.

Macdonald kijelentette, hogy az egyezmény még ma aláírásra kerül, azonban ez nem köti a parlamentet, amelynek jogában áll ratifikálni

vagy visszautasítani a megállapodást.

Robert Horne megállapítja, hogy a parlament az azonnali aláírás ellen van és figyelmezteti Macdonaldot, hogy veszélyes uton halad, mert nem bizonyos, hogy a parlament egyáltalán ratifikálni fogja a szerződést. Ez a szerződés egyébként senkinek sem jelent előnyököt és csak ürügy a kormány helyzetének megmentésére. A parlamentet ezután szeptember 30-ig elnapolták.

Antiszemita botrány Ujvidéken

Két ittas ügyvéd összeverekedett egy nyári mulató zsidó vendégeivel. Amikor a bűnös maga követeli a letartóztatását

(Ujvidék, augusztus 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Páratlanul álló botrány játszódott le tegnap este az ujvidéki nyári kabaré helyiségében. A bar zsúfolva volt vendégeivel, akik több társaságba verődve mulattak. Az egyik asztalnál Palanacski Gyökő városi tisztviselő, dr. Bikár Milán, dr. Nikolic Ljubisa, dr. Szpajics Szava és Gortán tengerésztest felesegükkel, Tudor Adolf főhadnagy és egy fiatal orvosnő. A többi asztaloknál szintén több nagyobb társaság ült és mulatott. Éjfél után két óra tájban a társaság egyik tagja, Palanacski Gyökő felállt és hangosan kijelentette, hogy ettől a perctől kezdve senki másnak nem szabad táncolni, csak az ő társaságának. A vendégek Palanacski kijelentését tudomásul vették ugyan, de úgy tekintették, mint egy olyan ember szónoklatát, aki éjfél után két órakor igen jó hangulatban van és éppen ezért nem szokott komolyan beszélni.

Kitör a verekezés

A tánc betiltása után nemsokára felharsant a jazz-band muzsikája és a társaság tagjai táncolni kezdtek. Néhány perc múlva a szomszédasztalnál üldögélő fiatal emberek közül is felkelt a kettő és két bar-nővel táncolni kezdtek. Ekkor tört ki a botrány. Nikolic Ljubisa felkelt a helyéről, odament az egyik fiatalemberhez és szó nélkül arculütötte. A másik fiatalember látva, hogy botrány tör ki, a hátsó ajtón eltávozott a teremből, de Nikolic utána-rohant és az illemhelyen utólérté, ahol a két fiatalember között verekezés támadt. Ezalatt benn a teremben mozgalmos volt az élet. Bikár Milán szódástüveget ragadott és ezt a magasba emelve fenyegette meg Vojaovics Vojislav belgrádi kereskedőt, aki védelmébe vette a táncoló fiatalembereket. Palanacski Gyökő, mint a botrány egyik hőse, ezalatt szüntelenül zsidózott és azt kiabálta: „Az összes zsidók hagyják el a termet!” De nagynehezen lecsendesítették és sikerült teljesen helyreállítani a rendet és a vendégek folytatták a mulatozást.

Bikár dr. feljelenti magát

Hajnali négy órakor azután váratlan esemény történt. Amikor a jókedv tetőfokára hágott, dr. Bikár felkelt az asztaltól, odament a kabaréban szolgálatot teljesítő rendőrökhöz és ezt kiáltotta:

— Kötözzenek meg, bűnös vagyok! Kötözzenek meg!

A rendőrök nem akarták Bikárt megkötözni, de ő addig zaklatta őket, míg végül bekísérték a városházára és botrányokozás miatt Rogulja rendőrkapitány elé vezették. Rogulja kihallgatta Bikárt, de eközben a társaság civil tagjai is megjelentek a rendőrkapitány szobájában és követelték, hogy bocsássa szabadon társukat. Palanacski dühösen Rogulja elé lépett és így kiáltozott:

— Bocsássa el ezt az embert, mert a fejébe kerül, ha fogva tartja!

Rogulja erre letartóztatta dr. Nikolicot és ekkor kiderült a botrány, amiért a kapitány Nikolicot 150, Bikárt pedig 50 dinár pénzbírságra ítélte. A társaság tagjai dühösen rátámadtak a kapitányra és kijelentették, hogy addig nem hagyják el az irodát, míg mindkét embert

szabadon nem bocsátja. Rogulja rendőrkapitány erre rendőröket hivatott, akikkel kituskoltatta a zajongó társaságot és a két botrányokozót lezáratta.

Tüntetés a rendőrség ellen

Palanacski szintén a cellába akart menni, azt kiabálva, hogy ő már jól ismeri ott az ajtókat és követeli, hogy a feleségével együtt zárják el.

Bikárt és Nikolicot bekísérték a cellába, de a társaság többi tagjai nem voltak hajlandók eltávozni a városházáról és ezért elhatározták, hogy a lépcsőn ülve várják meg a társaik kiszabadulását. A kora reggeli órákban nagy feltűnést keltett a városház lépcsőin üldögélő elegáns társaság. Az utcáseprők és kofák ugyancsak nagy szemeket merasztogáltak a jól öltözött üldögélő urak és hölgyek láttára. Végre nyolc óra tájban, mikor a forgalom is megnövekedett és az éjszakai mámor elszállott, a társaság tagjai szép lassan haszálíngóztak a lépcsőről és ezzel a különös bar-éjszaka történetének is vége szakadt.

Elitették az imaház betörőjét

Az egyik vádlottat fölmentették, a másik büntetését leszállították

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány hónappal ezelőtt megírta az Uj Kelet, hogy a Goldstein-féle olajalom/raktárakban betörők garázdálkodtak és onnan tizenöt ezer lej értékű gépkatrészeket loptak el. A betörés után két héttel a betörők újra visszatértek az eljmalom udvarára, de ez alkalommal a betörők nem a raktárhelyiségbe, hanem az udvaron lévő imaházba hatoltak be és onnan tizezer lej értékű templomi kezszert magukkal vevé, távoztak. A rendőrség hosszas nyomozás után megállapította, hogy a lopást a gyár egyik volt alkalmazottja, Moskovits Ábrahám követte el. Moskovits megszökött Kolozsvárról, de végül még sem kerülhette ki a büntetést, mert felismerték és letartóztatták.

Moskovits letartóztatásakor beismerte a lopást és azt vallotta, hogy a gépkatrészeket különböző helyeken értékesítette, de a kezszereket nagyrészt Frischmann Sándor pákműhelyében rejtette el. A rendőrség a vallomások alapján Frischmann Sándort is letartóztatta és átadták mindkettőjüket az ügyészségnek.

A kolozsvári törvényszék június 18-án foglalkozott az imaház betörőinek ügyével. Moskovits Ábrahámot betörés-lopásért két évi fegyházra, Frischmann Sándor, aki ellen elejtették a lopás vádját, orgazdaságban mondták ki bűnösnek és egy év és két hónapi fegyházra ítélték.

A vádlottak az ítéletet megfellebbezték és az ügy felebbezés folytán tegnap került a kolozsvári ítélőtábla elé. Az ítélőtábla tárgyalásán Frischmann Sándor két tanuval igazolta be, hogy a lopás elkövetésekor nem Kolozsváron, hanem vidéken tartózkodott, tehát nem bírhatott tudomással a betörésről. Frischmann védője kérte a tábla tanácsát, hogy védenőt mentse fel, mert orgazdaságban sem lehet őt bűnösnek kimondani, mégpedig azért, mert a pákműhelye, amely éjszakánként teljesen üresen állott, nagyon gyakran volt albréletben kiadva és a tulajdonos nem felelhet azért, ha az albrélő esetleg lopott tárgyakat rejteget ottan.

Árvája

nyújtóakciója

sietnek az ártat-raát övgyének rére. És az embe-et adnak, hanem érzését is küldik horu ház lakóinak. átvoltartották ma-és önként fel-jóbarátaik és essenek.

nyok érkeztek az Banca Marmorosch Bánfihunyad 100, steag: Henlar Jónkel Vilhelm 100, már János 100, 100, Issler Áron Molnár Béla 100, or 100, Neumann 0. Báraý Mihály enő 100, Olvasha-ok 100, összesen Szinet Lajos 100, N. 100, Strelényi , összesen 570. Gara Mórné Top-nel Pancota 100, Klári Alasd 100, vas Mór Arad 200, Somló Miksa 100, kles 100, Irányi Hoffmann Árnin 50, Blum Zsig-wartz Márton 100, özes 100, Rosen-00, Bánfihunyadi , Weisz Jenő 100, 0, és kisebb ado-Fischer Tivadarné j 100, Enzswig Cluj 50, Leuchter , Moskovitz Jakab ár Cluj 500, Ad-a Páris 10 frank. 5 lej és 10 frank. 8 lej lej és 10 frank.

örülbelül 20—25 ennek a kétsze-

zspítés nélkül föl duántuli, majd let, később pedig roda által kezd-eervezet munkájá-it tesz az, ha a nyok nemismerése álnak hitoktatási tanterv egyikét tőleg sem meg-

aló tény az, hogy egyre silányabb- sen a középisko-liciny töredéke hitoktatásban és angosztatni a kö- nek fontosságát. evább nebants- z zsidó közügy, bajokot, hiányo- hitoktatás célját, tővel és költség- ket. Amit aztán slának és amit megvalósíthatjuk

m lehet, mint amire az em-e van. Elvégez- eti 1, vagy leg- k legritkábban 1? Nyíltan és Ez azonban nem t a rendelkezé- amit ez okta- nyujt, a lehető vlazután — de terethen nem is sell tartani azt

Moskovits Ábrahámot dr. *Giurgiu* János védte, aki kifejtette, hogy védenca nem követte el a betörés büntetését, csupán egyszerű lopást, mert az imaház ajtaja nem volt bezárva, tehát nem kellett feltörnie. Kéri a bíróságot, hogy a betörést minősítsék át lopásnak és szállítsák le védenca büntetését. A tábla tanácsa hosszas tanácskozás után kihirdette ítéletét. Eszerint Frischmann Sándor ellen, aki beigazolta alibiáját, az orgazdaság és bűnrészeség vádját eljéti, a vád és következményei alól

Erdélyi zsidó diákok Olaszországban

Hogyan ének egyetemi hallgatóiak idegenben? Az olasz egyetemi viszonyok

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 8. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) Az alatt a két szomorú esztendő alatt, amióta Erdélyben is fellángolt az antiszemita mozgalom és a romániai egyetemekről véresre verve voltak kénytelenek idegenbe menekülni a zsidó diákok, rengetegen fordultak az *Uj Kelet*hez felvilágosításért, hogy melyik országban milyen feltételek mellett folytathatják erőszakosan megszakított tanulmányaikat az elűldözött tanulók. Erre vonatkozólag most két részletben leközöljük Szinetár Ödön orvos-tanhallgató tájékoztató levelét az olasz egyetemi viszonyokról.

Utiköltség, beiratkozás

A beiratkozáshoz érettségi, születési bizonyítvány, vagy index szükséges, ugy ezeket, mint az utlevél megszerzéséhez szükséges iratokat láttatni kell a bukaresti olasz konzulátussal. A beiratkozáshoz szükséges okmányokat ajánlatos olasz nyelvre lefordíttatni és a konzulátussal hitelesíttetni. Felvételi kérvény nem kell, mindenkit felvesznek, a szerzett éveket és a szigorlatokat elismerik. Legpraktikusabb az odautazás Magyarországon keresztül, ami személyvonattal két és fél napig tart. Az utiköltség 200.000 magyar korona, a vizum 220 lej; Jugoszlávián keresztül a határig 207 dinár, Postumia (Adelsberg) olasz állomástól Triesztig 19 lira. A jugoszláv vizum 104 lej, az olasz vizum diákoknak ingyenes. Utravalóul és az első időre tanácsos szalámiféléket, zsirt és paprikát vinni, mert ez drága és nem olyan jó Olaszországban. Tésztaféléket nem ajánlatos vinni, mert kilónként 50-60 lej (öt-hat lira) a váma. Élelmiszert ötkilós csomagokban le-

Csalás miatt letartóztatták a magyar uszóbajnokot

Két csendőr várta Eperjessy Bélát a békéscsabai uszódában

(Budapest, augusztus 8. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) A sport történetében egyedülálló botrány foglalkoztatja napok óta a főváros közvéleményét és sportköréit. Rengeteg csalás és sikkasztás miatt Békéscsabán letartóztatták az Erdélyben is jólismert Eperjessy Bélát, az idei magyar uszóbajnokság ezidei győztesét. A sokáig titokban tartott szenzációs letartóztatás előzményei a következők:

Vasárnap délelőtt két csendőr jelent meg a miniszterelnökség palotájában és a portánál Eperjessy Béla miniszteri titkár iránt érdeklődtek. A portás kijelentette a csendőrök előtt, hogy ilyen nevű titkára nincs a miniszterelnökségnek, a választások idején azonban csakugyan dolgozott valami Eperjessy a miniszterelnökségen, mint

az ébredők propaganda-osztályának tagja.

A csendőrök erre Gogolak Károly dr. miniszteri tanácsoshoz, a miniszterelnökség személyi ügyének referenséhez fordultak, aki megerősítette a portás adatait és kijelentette, hogy nem tud közelebbit a szóbanforgó Eperjessyről, mert a választások idején az azóta letartóztatott dr. Dániel Sándor ébredő ügyész vezetésével igen sok ébredő propaganda-titkár hemzsegett a miniszterelnökségen.

A csendőrök jegyzőkönyvet vettek fel a miniszteri tanácsos vallomásáról és több tanu kihallgatása után megállapították, hogy a nemzetgyűlési választások idején

Eperjessy Béla fontos szerepet töltött be a miniszterelnökségen,

mint Gömbös Gyula választási diktátor bizalmas embere. A választókerületek nagyrészt beutazta és mindenütt agitált az egységes-párti jelöltek sikere érdekében. Többek közt az ő működésének köszönheti mandátumát Edes Antal is, akit Nagy Ferenc volt közlelmzési miniszterrel szemben választottak meg a borsodmegyei

teljesen felmenti és azonnali szabadlábra helyezését rendeli el. Moskovits Ábrahámot pedig betörésben mondta ki bűnösnek, de a törvényszék ítéletét 8 hónapi börtönbüntetésre szállítja le.

Az ügyész tudomásul vette az ítéletet, míg a védelem az ítélet minősítése ellen felbuzást adott be, egybeu kérte, hogy a semmitűszék határozatáig Moskovitsot engedjék szabadon. A tábla tanácsa teljesítette a kérést és Moskovits Ábrahámot a semmitűszék ítéletéig szabadlábra helyezték.

het küldeni, 8-14 nap alatt megérkezik. Felsőolaszországban felfér a jó télkabát, míg Rómában és Nápolyban elég az átmeneti felöltő, sőt vastagabb gummiköpeny is megfelel.

Az új egyetemi rendszer

Az orvosi fakultáson hat évig kell hallgatni. Az utolsó évben elméleti vagy gyakorlati doktormunkát (tesis) kell írni. Az 1924-25. évben életbelépő új rendszer szerint minden évben két szigorlati szesszió van: június-júliusban és október-novemberben, de ha évközben legalább haton jelentkeznek egy tárgyból, a vizsgáztató bizottság megtartja a szigorlatot. Avatás (laurea) csak júliusban és októberben történik, utána államvizsgát kell tenni főleg a belgyógyászat, sebészet és közegészségügy tárgyköréből a minisztérium által delegált, tanárból és gyakorlóorvosokból álló négyesbizottság előtt.

Ez a gyakorlati vizsga az Esame dello Stato.

Különböző tandíjak

Külföldi hallgatók az idén sem kötelesek tandíjat fizetni, csak a laboratóriumi díjakat. Ezek a díjak első, második és harmadévesek számára 25-50 lira, negyedéveseknél a klinikai díj 50, a kórbonctani 25 lira évente. Azok, akik mint gyakorlók (allievo interno) akarnak dolgozni valamelyik klinikán, évente 100 lirát fizetnek, aminek fejében rendelkezésükre állnak a laboratóriumok, kórtermek és intézetek dus könyvtárai, azonkívül pedig a különböző intézetek nagynevű tanárai és tanárségei lekötelező szívélyességgel segítik elő az illetők tanulását, ha ezt igénybe venni óhajtják.

Mezőcsátón. A mezőcsáti „választási propaganda” miatt Nagy Ferenc bűnvádi feljelentést tett annakidején Eperjessy ellen, aki ki is használta előkelő öszeköttetését.

Bethlen titkárnak adta ki magát

és csalások egész sorozatát követte el. A választások után „szemletra” ment Csehszlovákiába, ahol magyar miniszterelnökségi államtitkárnak mutatkozott be, magyarországi megbízásokat vállalt, nagy összegeket vett fel, de semmit sem szállított, mert a pénzeket elsikkasztotta. Az eljárás természetesen nem mezőcsáti büncselekményei miatt indult meg ellene, hanem csehszlovákiai megkeresés alapján. Az ügyészség körözölevelet adott ki Eperjessy Béla ellen, akit többrendbeli csalás és sikkasztás büntetével vádolnak.

Eperjessy Béla egyike Magyarország legismertebb uszóinak. Több mint tizenöt év óta aktív versenyző és amióta először starthoz állt, sorra nyerte a versenyeket. A magyar uszóbajnokság közül minden évben elvitt egy-párát Eperjessy, aki száz métertől ezeröttszázig valamennyi távon egyformán első klasszis. Az uszásban négyszáz méterről fölfelé

az összes magyar rekordokat Eperjessy tartja.

Mialatt a csendőrök a miniszterelnökségen keresték, Eperjessy a békéscsabai országos uszóversenyen vett részt, ahol a százméteres stafétában 1 p. 05 mp-es időt uszott ki, annak ellenére, hogy szokása szerint megint „elcsavarta” magát. A staféta után a körözött szélhámus megnyerte az ezeröttszáz méteres uszás ezidei magyarországi bajnokságát. Közben a békéscsabai csendőrség megkapta a budapesti ügyészség távirati utasítást, hogy le kell Eperjessyt tartóztatni, így történt, hogy az újdonsült ezeröttszáz méteres uszóbajnokot az uszódában éppen amikor a megnyert verseny után kiszállt a vízből, két csendőr letartóztatta.

Meghalt Alexander Eliasberg

(Berlin, augusztus 8. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) Alexander Eliasberg, a közismert zsidó író — szívbetegségben meghalt. Eliasberg orosz származású zsidó volt, nagyon fiatalon került Németországba, ahol orosz klasszikusok fordításával tűnt fel. Később áttért a zsidó írók fordítására. Perc, Solem Alejchem, Mendele Mócher Szfórim műveit Európa az ő fordítása alapján ismerte meg. A háboru elején Georg Müller müncheni kiadó cég kiadásában jelent meg „Jüdisches Theater” című sorozata, azonkívül más kiadásban „Chasidische Geschichten” és „Fische der Krumme.”

Abban az időben Németország hivatalosan a keleti zsidókat pártoló politikát folytatott és így Eliasberg könyveit a legszelesebb rétegekben olvasták. Eliasberg hosszú ideig szívbeteg volt, de betegsége akkor öltött súlyosabb mérvet, amikor októberben Münchenben letartóztatták. Az elfogatás okául azt hozták fel, hogy felesége, aki orosz nő, németellenes kijelentéseket tett. A vádból annyi volt az igazság, hogy Eliasberg feleségét egy Hitler-párti nő mint zsidót szidalmazta. Eliasbergné a szidalmakat azzal viszonzta, hogy a völkischekről nem a leghizelgöbben nyilatkozott. Erre Eliasberget kiutasították, feleségét pedig hat hónapra elítélték.

Eliasberg ezután Berlinbe jött, ahol mint kiadó próbálkozott, de sikertelenül.

— Letartóztatott hazárdjátékosok. Bécsből jelentik: A rendőrség Badenben és Vöslauban kártyarazziát tartott és ezalkalommal háromszáz játékost igazoltattak. A rendőrség kiderítette, hogy magánvállalkozók kávéházakból és vendéglőkől hazárdjátékokra berendezett lakásaikba csalogatják az idegeneket és itt valóssággal kifosztják őket. Az első feljelentést egy budapesti kereskedő tette, aki üzleti ügyekben jött Bécsbe és a bevásárlásra hozott pénzt, körülbelül tízmillió osztrák kóronát, néhány óra alatt leadta az egyik kártyabarlang makkasztalánál.

— Vonatkisiklás Fulguresti és Ghibarteni között. A covurlui megyebeli orkán a vasúti vonalakat erősen megrongálta, úgy hogy a jasi gyorsvonatok Galac felé kellett venni útját. Egy másik orkán ezt a vonalat is tönkretette, úgy hogy a meggyengült töltésen a gyorsvonat kisiklott. A mozdonyvezető súlyosan megsebesülve került ki a mozdony alól. Egyébként haláleset nem történt.

Merényletet terveztek Hughes ellen

Berlin, augusztus 8. Hughes amerikai külügyi államtitkár elutazása után a berlini rendőrségnek tudomására jutott egy Hughes elleni merénylet. A merénylet nem annyira Hughes ellen irányult volna, hanem inkább Németországnak akart külpolitikai nehézségeket szerezni. Hughes ezért állandóan két detektív kísérte és nem engedték, hogy tárgyalásairól fényképfelvételeket készítsenek. Ugyanez okból nem a friedrichstrassei pályaudvarról indult el, miut ahogy azt a hivatalos program megállapította, hanem a Potsdamer Bahnhofról, ahol a berlini rendőrfőnök vezetésével óriási rendőrkészlelet működött.

Ne engedje magát

a dátummal megteveszteni!

★
A legtöbb lap egy-két nappal
antidatálja az újságot. — Az

UJ KELET

homlokán azonban a megjelenési
nap becsületes dátuma van!

★
A legfrissebb híreket vidéken is
csak az UJ KELET-ben olvashatja

Az Uj Kelet napi Szerkesztők Felelős szerkesztője Az Uj Kelet jelöl Előfizetési felv

— M...
böl jelent...
szepetmb...
pedig e...
utjáról.

— Vá...

ségen. M...
az E-zaka...
hatalmazot...
zik, ahol...
azokról az...
törvény m...
rültek. A...
szombaton...
ott Hughe...
val találb...
karesti kö...
nis is elki...
bukaresti...
B. Reathri...

— Mu...

érkezett.

szabadságá...

e hó 11-én

— Re...

látta moza...

rendelete a...

kiknek nép...

1923-as viz...

rendl folyó...

ennek elmu...

lesznek bün...

Vlasca öra...

— Meg...

zást Bécsb...

hogy az osz...

zás me kön...

zulatusi lá...

geket bocsá...

akörk mag...

rendszer né...

már életbe...

hatalmszta...

nak ki vizu...

reskedelmi...

egyesületé...

— Fics...

karestből j...

vet lemond...

lomáciai m...

miniszteri...

mult hónap...

gyesbizotts...

— Zsid...

ványi gyilk...

A budapesti...

ban feljelen...

dr. Világosi...

hivatalból t...

tes, a legfels...

végén tartó...

ügyében a fő...

a fővádlotta...

Cziáky Feren...

nai ügyész...

tárgyaláshoz...

törvényszék...

rendelte ki Z...

sította a bír...

lalhatja el, m...

bert, aki a zs...

meggyilkolta...

jobb meggyőz...

tonai törvény...

amelyet azont...

nem jelent m...

bíróság Világ...

választmányá...

védet, aki Zb...

adatát elvége...

— Petról...

Strassburgból...

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi es bansagi zsidóság napilapja... Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

— Miniszterek visszaérkezése. Bukarestből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter szeptember 10 ikén, Tancred Constantinecu pedig e hó 2 ikán érkezik vissza külföldi utjáról.

— Változások a bukaresti amerikai követéségen. Megírta már az Uj Kelet, hogy Peter Jay, az É-zakamerikai Egyesült-Államok romániai meghatalmazott minisztere, vasárnap Washingtonba utazik...

— Muresan kolozsvári prefektus visszaérkezett. Muresan Kolozs vármegye prefektusa szabadságáról ma visszaérkezett. Hivatalát hétfőn e hó 11-én foglalja el.

— Rendelet a népfelkelői igazolványok láttamozásáról. A nagyvezérkar 858—1924. sz. rendelete alapján közhírré tétetik, hogy mindazok, kiknek népfelkelői igazolványáról (livret militar) az 1923-as vizumozás hiányzik, a Cercul de Recrutarendől folyó évi augusztus 28-ig láttamozathatják...

— Megkönyvül az Ausztriába való utazást. Bécsből jelentik: Megírta már az Uj Kelet, hogy az osztrák kormány az Ausztriába való utazás ne könnyítése végett, elkorli az utlevelék konzulátusi láttamozását, hanem ehelyett vizumbélyegeket bocsátanak ki, amit az Ausztriába utazni akérok maguk ragasztanak rá az utlevelre.

— Ficseff bolgár követ visszavonul. Bukarestből jelentik: Ficseff bukaresti bolgár követ lemondott állásáról és visszavonul a diplomáciai működésétől.

— Zsidó ügyvédek rendeltek ki az orgoványi gyilkos védelmére. Budapestről jelentik: A budapesti legfelsőbb honvédtörvényszék a napokban feljelentést tett a főváros ügyvédi kamarájánál dr. Vilgosi Miksa ellen, mert visszautasította hivatalból történt védői kirendelését.

— Petróleumtermelési főiskola Elzászban. Strassburgból jelentik: Összel megnyílik az állami petróleumtermelési főiskola, melynek három évfolyama lesz: geológiai, petróleumtermelési és kémiai (finomítási) évfolyama.

— Gusmann chaluc ártatlan De Haan meggyilkolásában. Tegnap számunkban megírtuk, hogy egy elmebeteg asszony alaptalan feljelentésére letartóztatták Jacob Gusmann chalucot, aki ellen az volt a vád, hogy ő gyilkolta meg De Haan agudista újságíró, az antiszemita londoni „Morningpost” munkatársát.

— Román levél egy zsidó postamesterhez. A mai szomorú időkben üdítőleg hat és némi bizakodást nyújt egy jobb jövő iránt az alábbi eset, amelyet Magyarlaposról írunk nekünk: Magyarlapos zsidó postamestere, Reich József a minap érdekes külsejű levelet kapott.

— A Magyarországon levő árvapénzek bejelentése. A „Ministerul Finanților Direcțiunea Generala a Despagubirilor de Rasboiu” 171.519. szám alatti rendelkezésében a gyámpénztárakban kezelt értékek összeírására vonatkozólag a Románia és Magyarország között létrejött egyezmény 4. §-a értelmében közli, hogy a román kormány elrendelte Magyarország területén levő gyámpénztárak által kezelt román alattvaló kiskorúak és gondnokok vagyonszármazékait az összeírását.

— Talált pénztárca. Egy zálogcédulát tartalmazó pénztárcát találtak. Igazolt tulajdonosa átvetheti Bánescu, Str. Iuliu Maniu (Szentegyház utca) 40. II. emelet cím alatt.

— Az olasz faszisták új direktóriumot választottak. Rómából jelentik: Az olasz faszisták kongresszust tartottak, amelyen a régi direktórium helyett újat választottak.

— Világhírű tanuk egy párisi anarchista-pár tárgyalásán. Párisból jelentik: Ernesto Bonomini anarchista bűnpöre, aki tudvalevőleg ez év február 20-án Nicolo Bonservizit, a párisi faszista párt alapítóját meggyilkolta, kezdi európai jelentőségűvé kinőni magát.

— Hogyan ünnepelték Naszodon a királyné névnapját? Naszodról jelentik: Mária királyné névnapján Naszd községe nagy ünnepséget rendezett. Az ünnepi hangulat azonban nem tartotta vissza a vasúti és más verekedésekből ismert antiszemitékat, hogy ezalkalommal is nyilvános botrányt rendezzenek.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik felejtethetetlen férjem és édesapám halála alkalmával ért kánstunkban részvételükkel fájdalomkainkat enyhíteni akarták, ezton mondunk köszönetet. Özv. Grünfeld Mayerné és családja, Kolozsvár.

— Megszökött gyilkossági kísérlete után. A kolozsvári ügyészségen kaptott információ alapján az Uj Kelet is foglalkozott a Müller András tekei járásbíró fia és Sulea János nevű szolgálja közötti incidenssel.

— Tizenhét zsidó diák a budapesti egyetemen. Budapestről jelentik: Hoór Károly dr. egyetemi tanár, orvoskari dékán kijelentette a „Magyarország” munkatársának, hogy a jövő szeptemberre eddig 357 új hallgató jelentkezett az orvosi fakultásra.

— Rendőri hírek. A bukaresti rendőrség körözi Valeriu Ionescu tizenhatéves gimnázistát, aki egy játék alkalmával Ivan Petrescu nevű társát agyonlőtte és a tett elkövetése után megszökött.

Nagy harisnyavásár mélyen leszállított árakkal. Kötött harisnya minden színben 25 lei, Flohr-harisnya minden színben 53 lei, Muszlin harisnya divat színben 69 lei, Cérna-muszlin minden színben 98 lei, Selyemfátyol harisnyák minden színben 125 lei. BLATT FÓTÉR 13. Divatkeztükben és kötöttárakban óriási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

Eliasberg... Uj Kelet tudósítójá... közismert zsidó... asberg orosz szárm... atalon került Né... zikusok fordításá... zsidó írók fordí... Mendele Mócher... fordítása alapján... jén Georg Müller... jelent meg „Jü... , azonkívül más... chton” és „Fischke... rszág hivatalosan... ikát folytatott és... szélesebb rétegek... u ideig szivbajos... t sulyosabb mér... tinchben letar... ul ezt hozták fel... émetellenes kije... nyi volt az igaz... egy Hitler-párti... liasbergné a szí... ogy a völkischek... yilatkozott. Erre... eségét pedig hat... jött, ahol mint... lenül... játékosok. Bécs... B. denben és Vö... és ezalkalommal... tab. A rendőrség... zókók kávéházak... tékra berendezett... gensket és itt va... első feljelentést... aki üzleti ügyek... sra hozott pénzt... kronát, néhány... rbarlaug makoá... ti és Ghibarteni... orkán a vasúti... ta, úgy hogy a... é kellett venni... vonalat is tönkre... gült töltésen a... nyvezető sulyo... a mozdony alól... ent... ek Hughes... es amerikai kül... y a berlini rend... y Hughes elleni... annyira Hughes... inkább Németor... hézségeket szé... óan két detektív... gy tárgyalásairól... . Ugyanez okból... dvarról indult el... rogram megáll... bahnhoffról, ahol... rei óriási rend... magát... vesztetni!

KÖZGAZDASÁG

Az új vámtarifa életbelépése előtt rendelt árukat is az új vámtarifa alapján deklarálják

(Bucuresti-Bukarest, aug. 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új behozatali vámok életbelépésénél megfigyeltek azokról az árukról, amelyek az országba még a régi vámtarifa érvényessége alatt jöttek be, de közbajlott akadályok miatt nem deklarálhatták az új tarifa életbelépése előtt. Hasonló helyzetben vannak a buszexportőrök is, akiknek nem volt módjában a hivatali deklarációt augusztus harmadika előtt megcsinálni, jóllehet az áru már régebben a vámhivataloknál feküdt. A pénzügyminisztérium illetékes osztályában, valamint a bukaresti központi vámhivatalnál munkatársunk érdeklődésére ebben az ügyben a következő felvilágosítást adták:

A kérdéses esetekről általánosságban az általános vámtörvény 5. paragrafusa intézkedik. A kérdéses cikkely ugyanis szövegében azt mondja, hogy az árukra alkalmazott vámdíjtelek azok lesznek, amelyek a deklaráció kiállításának pillanatában érvényben vannak. A cikkely a szövege teljesen kategorikus és ezért alkalmazása is kéréstelen pontossággal fog bekövetkezni. Tehát még akkor is, ha az áru az országba, vagy kivitelre a határállomásra, már augusztus elsejénél jóval előbb beérkezett, sőt ha már vámraktárakban van beraktározva, sem tarthat igényt a régi tarifa szerint való elbírálásra, ha az illető kereskedő elővette azt a vigyázatlanúságot, hogy idejében nem nyújtotta be a deklarációt. Az ilyen, két ország között lebegő árukat tömege meglehetősen számottevő, jóllehet az importőröknek két héttel az új tarifa életbelépése előtt tudomásuk volt erről és éppenséggel elég idejük lett volna arra, hogy a szükséges bejelentéseket eszöközzék. Sokan azonban ezeket a deklarációkat nem nyújtották be idejében, amit az az ok lehet magyarázni, hogy a külföldi cégek, amikor Romániába akarnak kivinni, igyekeznek minden lehető módon elegendő biztosítékot szerezni. Vanak olyan külföldi cégek, amelyek megelégednek az illető román kereskedőnek vagy cégnek erkölcsi hitelével, mások azonban általában az ország különböző bankjaival dolgoznak, vagy pedig az országban fiókkal rendelkező nemzetközi szállító cégekkel.

Az ilyen esetekben a külföldi cégek nem a tulajdonképpen megrendelő román cég címére küldik a megrendelt árut, hanem vagy az illető szállítási cég, vagy pedig bank nevére és ugyancsak oda küldik az exportra vonatkozó összes okmányokat is. Hogy a számára érkezett árut a cég átvehesse, előbb a közvetítő banknak vagy szállító cégnek kell kifizetnie az utánvételi összeget, és csak ennek megtörténtével kapja kézhez a szállítási iratokat, amelyek segítségével az árut kiválthatja, miután ezek alapján előbb a deklarációt szabályszerűen benyújtotta. Amennyiben a kérdéses összeget le-

fizetni nem tudja, a bank vagy pedig a szállító cég nem adja neki ki a fuvarleveleket és ezek nélkül a deklarációt nem fogadják el.

Mint hogy nagyon kevés kereskedőnek áll az áru érkezésének pillanatában megfelelő pénzügyi rendelkezésére, meg tudjuk érteni ezeket a több-hetes eltulodásokat, amelyek következtében rég megérkezett áruk deklarálatlanok maradtak. Az ebből eredő kár természetesen az igazi megrendelőket éri, akik az egyéni és az általános pénzügyi, tehát meglehetősen kiválható okok következtében képtelenek most az árut az új vámtarifa alapján kiváltani, ami pedig 300-800 százalékos többletet jelent.

Ebből a hivatalos nyilatkozatból láthatjuk, hogy a vámhivatalok semmi megkülönböztetést nem fognak csinálni a be nem jelentés okát illetőleg és a törvény írott betűihez fognak ragaszkodni.

Szabaddá tették a lókviteit. Bukarestből jelentik: A 2022/924. számú minisztertanácsi határozat szabaddá teszi a lókvitelt a következő feltételekkel: A kivitelhez külön permisz kell, amelyet a vámtételek befizetése után adnak ki. A vámtételeket a pénzügyminisztérium állapítja meg. Kivitelre azonban csak két évvel idősebb lovak kerülhetnek, melyeknek korát a földművelésügyi minisztérium központi állatorvosi hivatala fogja ellenőrizni. A kancák és csődörök kivitelének fentartási joga a minisztériumot illeti meg. A permiszeket a kereskedelemügyi minisztérium állítja ki, a vámtételek pedig további rendelkezésig luxusparipákért 16000, az igazságváknál pedig 8000 lejben lesz megállapítva.

A csődök rekordja Németországban. Berlinből jelentik: A csődök száma ebben az évben hónapról-hónapra emelkedik, a rekordot július hónap tartja, amikor 944 csődöt rendeltek el. Az utolsó békeévek havi átlaga nem volt magasabb 750-nél. A folyó év júniusában elrendelt csődök száma 595. A júliusban elrendelt csődök közül 75 elrendelés részvénytársaságokra vonatkozik.

Betiltották a bukovinai állatexportot. A kormány a bukovinai állatexportot betiltotta. A rendelkezés oka ismeretlen.

A szatmári textilpiac válsága. Szatmárról jelentik: A szatmári textilkereskedőknek sem pénzük, sem szabadon maradt hitelük nincs és ez a téli rendeléseknél erősen korlátozza őket. Téli áru nem maradt a raktárakban és ha sikerül is téli áruhoz jutni a kereskedőknek, a most életbelépett vámtarifa, mely a textilárak vámját 50-300 százalékkal emelte, igen erősen meg fogja drágítani a ruházatkodási cikkeket.

Szatmár melletti új cukorgyár épül. Szatmárról jelentik: Itt az a hír tartja magát, hogy a város mellett új cukorgyár létesül, melynek építését a következő hónapokban meg is kezdik. Mint hírlik, az új cukorgyár alapításában egy budapesti pénzcsoport is részt vesz. Az új cukorgyár által a külföldi cukorimport csökkenését remélik.

Négy távirófelügyelőre osztották fel a távirószolgálatot. A „Monitorul Oficial” legutóbbi száma közli az országnak táviró- és telefonfelügyelőségekre való felosztását. Ezerint négy távirófelügyelőség lesz. Bukarestben, Caisinauban, Kolozsváron és Temesvárott állították fel az új felügyelősegeket.

Új sóbányák Ruszinszkóban. Sztalináról jelentik: A máramarosi szlatinai sóbányák közelében nagy kiterjedésű sórétegekre bukkantak. A sórétek oly gazdag, hogy bányászása olcsónak és előnyösnek mutatkozik. Az új bányák feltárásával Csehszlovákiának nem lesz több szüksége külföldi sóra.

Kedvezményes vasúti jegyek a lipcei mintavására. A CFR. vezérigazgatósága rendeltileg biztosította a folyó évi szeptember hó 1-15-ig Leipzigban (Németország) megtartandó nemzetközi mintavására utazóknak az ötven százalékos vasúti kedvezményt.

A temesvári iparkamara székházát egy temesvári bank építi fel. Temesvárról jelentik: Az iparkamara felépítésére kiírt pályázatok fölött a napokban döntött a temesvári kamara elnöksége. A pályázatok közül a temesvári Telekbank és Építő r. t. ajánlata bizonyult a legolcsóbbnak s így az építészeti bizottság a Telekbank pályázatát fogadta el.

A mai valutapiac

A mai valutapiacra általános lenyúlás volt észlelhető, amely az árak változásában is kifejezésre jutott. A francia frank és magyar korona árfolyama emelkedett. Az árak következőképpen alakultak: Osztrák korona 318-323, magyar korona 363-370, cseh korona 650-658, svájci frank 42-40-42-50, dollár 223-225 00, francia frank 12-30-12-40, font sterling 1005-1010, olasz lira 9-95-10 05.

Valutapiac augusztus 8-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1230, Berlin — London 1000, Newyork 225 00, Róma 990, Zürich 42 25, Bécs 32-00, Prága 670, Budapest —
Bukarest. Valuták: Napoleon 320-00 márcs 53, leva 160, török lira 114, font sterling 990, francia frank 1210, svájci frank 42-00, olasz lira 980, drachma 390, dinár 255 00, dollár 221 50, langyel korona 42-00, osztr. korona 32-00 magyar korona 27-00, cseh korona 660

Zürich. Nyitás — Zárlat: Berlin 126-00—125 00, Amsterdam 205 25—205 25, Newyork 526-50—526-50, London 2373-50—2379, Páris 2910 00—2950, Milano 2340—2357-00, Prága 1557-50—1525 00, Budapest 69-00—69 00, Belgrád 655-00—655-00, Bukarest 240-00—240 00, Varsó 103-50—103-50, Bécs 74-00—74-00.

Ha kívánságod

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** az ottani **SZÉKELY és RÉTI** **REZERVÉSI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS.** székhelye Marosvásárhely, Székely köz 10. asztalok, furniurák, tégtelek legolcsóbban itt szerezhetik

SUCHARD
CSOKOLÁDE
HAZTARTÁSRA ÉS NYERS ÉVESRE

MAGYAR SZINHAZ

Csak szombaton és vasárnap, augusztus 9. és 10-én

Nagy humoros verseny!

Pafi! **Puf!**

Pifi! 9 felvadás!

I. csoport: **Zigoto Fatty** ellen.

II. csoport: **Chapline „Ö”** ellen.

Nagy humoros verseny!

amerikai **bolsházatok**

Szőrmefestés és gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT
„KRISTALY” GŐZMOSÓGYÁR CLUJ
Telefon 500

Gyapju és gyapju fonalfestés

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSA”-T!
Cluj telefon 6-48 és 6-65 (Lloyd 2248) Cluj, telefon 6-48 és 6-65

A
ősi vás
Keresede
szeptembe
szabásu n
száz hely
.....

Kolozs

Már a
magyar es
séggel fo
FTC játé
háten át
s pöntese
felelő pro
az FTC r
indokolja
részükre

Azt, ha
még mag
Valószinű
a Victoria

Mi le

petrosény
ságos mér
less a Tó
ottani Tör
játsszik b
egyik gar
várt az ot
vásárhelyi
ságrt.

Kiirtá
kerület n
tartott ül
hajnökség
sületek a
II. osztály
I. oszt
NSC, SzS
Sámsou.

II. oszt
MSE, Vic
és a több
affiliálva

A sors
19-én este

Seicé
hindu sir
Nagy csoda
regénye ut
Lia de Pu

SÖH

H

legjob
tisztá,
Főtiszte
főrabbi

Képvis

Leg

ukorgyár épül. tartja magát, hogy esül, melynek épi- ng is kezdik. Mint an egy budapesti ukorgyár által a remélis.

gre osztották fel. torul Oficial leg- táviró- és telefon- . Eszerint négy ben, Caisinauban, litották fel az új

óban. Szlatiná- latinai sóbányák étegekre bukkan- egy bányászása ozik. Az új bá- iának nem lesz

jegyek a lipcei azgatósága rende- pteember hó 1- megtartandó nem- ötven százalékos

a szék házat egy nesvárról jelentik: pályázatok fölött kamara elnöksége. Telébank és Építő öbttnek s így az lyázatot fogadta el.

s lnyulás volt ásában is kifeje- magyar korona ár- tkezőképen alakul- magyar korona 58 svájci frank 00, francia frank -1010, orosz lira

s 8 ár: 1230, Berlin —, Róma 990, Zürich 0, Budapest —, n 320 00 mára out 990, k 42 00, k 221 50, n 32 00 magyar

n 126 00—125 00, Newyork 626 50— 9, Páris 2910 00— Prága 1557 50— 0, Belgrad 655 00— 00, Varsó 103 50—

ngorát... RÉTI... TÁRS... szereztek

ARD... DE... ERS ÉVESRE

gyapju... hestés

SA"-T! 48 és 6-65

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok 5szí vására. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok vezetősége elhatározta, hogy szeptember 6-tól 9-ig a csarnok termeiben nagy- szabású mintavásárt rendez. A mintavásáron közel száz hely fog a kiállítók rendelkezésére állani.

SPORT

Kolozsvár vasárnapi program nélkül Nem jön Romániába az FTC

Már a múlt vasárnap, mikor látnuk Balogh a magyar csapatok impresszáriójának magatartását, két- séggel fogadtuk a hírt, hogy a Vasasok után az FTC játékosai lesz alkalmuk gyönyörködni. Egész haten át hitette Balogh a kolozsvári egyeteket s pntesen, mikor már semmiképen nem lehet meg- felelő programról gondoskodni, értesítette őket, hogy az FTC romániai szereplése elmarad. Balogh azzal indokolja a pestiek elmaradását, hogy nem tudott részásra beutazási engedélyt szerezni.

Azt, hogy mi lesz Kolozsvárt a vasárnapi program, még maga a rendezőegylet, a KAC sem tudja. Valószínűleg, ha csak nem sikerül a NAC-ot lekötöni, a Victoria, vagy a CFR lesz a KAC ellenfele.

Mi lesz vasárnap a vidéken. Brassóban a petrosényi Camp lesz a Brasovia ellenfele barát- ságos mérkőzés keretében. Nagyváradon az MSE lesz a Törökvs vendége, Szatmáron pedig az ottani Törökvs és a temesvári Munkás Testező játszik barátságos mérkőzést. Aradon a NAC egyik garnitúrája játszik az ATE-vel, míg Temes- várt az ottani bajnok, a Kínizsi játszik a maros- vársárhelyi CFR-el elődöntőt az országos bajnok- ségért.

Kiírták a nagyvárad bajnokságokat. A kerület nagyvárad intőzöbízottsága tegnap este tartott ülésen foglalkozott a jövő 1924—25. évi bajnokság kérdésével s kimondotta, hogy az egye- sületek augusztus 19 ig nevezhetnek be az I. és II. osztályu bajnokságra és a szövetségi díjra.

I. osztályu egyesületek: NAC, V. Törökvs, NSC, S. SE, Bihorul, Egyetértés, Sz. Törökvs, Sámson.

II. osztályu egyesületek: Makkabea, Olimpia, MSE, Victoria (Nagykároly), Clubul Sp. Baia-Mare és a többi kerületbeli egyesületek, amennyiben affilálva vannak.

A sorsolás mindkét osztályban 1924 augusztus 19-én este 9 órakor lesz.

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó Szombat, augusztus 9. A hindu síremléke. II. Rész Esnapuri királytigris. Nagy csodaszert rejtelmes dráma Teea v. Harbou regénye után 7 felvonásban. Főszerepben: Mia May, Lia de Putti, Conrad Weidt és Olaf Föns.

HA Ön művészi Blondel

és más kereteket óhajt venni, okvet- len keresse fel keretkészítő és aranyo- zó műhelyét Kolozsvár, Str. Iuliu Maniu 7.

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzsírt, mert ez tisztá, egészséges és kiadós! Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyvárad főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: HIENZ VILMOS Cluj

Legjobb gyermekápoló

HÖFER 1. számu gyermekhintőpora, HÖFER Baby Creme, Kapható az ösz- szes patikákban, drogeriákban és illatszertárakban, továbbá Kolozsváron Emke- drogeriában, Rózsa „Royal“-drogeria, Demeter-, Hintz- és Flohr-patikákban.

Személyposta — Gőzhajók

Havre és Szt.-Nazaira-ból Cuba és Mexiko New-York és Canadába.

Felvilágosítások és jegyek:

„SARNIA“-nál

Bucuresti, Pasagiul Comédia Rador 1572

MODE DE PARIS szücs és szörme- áruház CLUJ Piața Unirei 12. Telefon: 768. Távirati cím: „Modapelz“ Szücs és szörme-kereskedők figyelmébe!

Angro osztály:

Cal. Victoriai 2. Telefon 724. szám. Fiók: Timisoara, Szent- györgy-tér 1. Tel. 2301. Fiók: Alba-Iulia, Calea Regele Ferdinand 4.

NAGYBAN gyermekjátékokat, kötött- és diszmiúrukat legjobbban KICSIBEN Eisenstädter Fülöp és Társa cégnél vásárol Cluj, Strada Regina Maria 13. Gyermakkocsik és kofferárak teljes kiárúsítása

Kiváló minőségű, kellemes és üdítő

tordai sör

Gyár: Turda, telefon 5. Főraktár: Cluj, telef. 394

A Temesvári Műmalom R.-T.

mindenkinek ajánlja Tészta- és Konzervgyárának el s ó r e n d ű M. M. készítményeit Kaphatók minden nagyobb fűszerüzletben

Férfikalapokat

fest, tisztít, formál és vasal

Fehér István kalaposmester,

Cluj, Unió-utca 21. Redout.

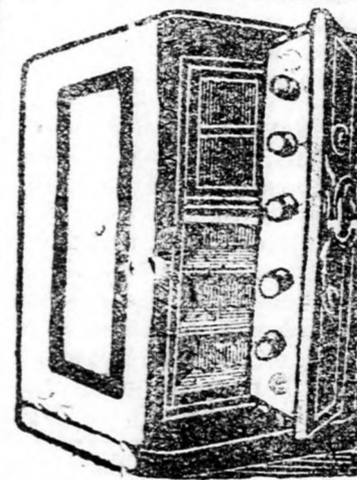
Postai megrendelések is eszközöltnék!

porcellán és Steingut- edények

éttermi-, kávéházi- és háztartási felszerelések, csiszolt préselt és fuvott üvegárak, lámpaárak, demyohn, gyógy- szer és befőttesüvegek legelőnyösebben beszerezhetők:

Ausländer Lajosnál Cluj

Piața M. Viteazul (volt Széchenyi-tér) 39. Telefon 954

Fabrică de case de bani

Goldschrank-Fabrik

Pénzszekrénygyár

Jakabfi & Co

TIMISOARA

Str. Timotei Cip. (Bătrâny-4) 3

Telefon 12-68

Képviseleteink és műtársaktárak Clujon Arthur Loewy & Co. szá- lítták. Oradea-Mare, „Stabil“ gőp- lerakat Nagypiac. — Satu-Mare Em. Weiss Söhne szállítók. — Aradon Arnold Pollák szállító.

Zsák

Zsineg

Kötél

HAVAS DEZSŐ TIMISOARA

Hölgyeim! Mielőtt filc v. bársony kalap- jaikat megvennék, saját ér- dekükben, vételkötelezettség nélkül tekintse meg

„IDEAL“

női kalapüzlet dus választékát. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 8. Gólya-áruházzal szemben.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyeszeri kiadásánál egy szó 3.-, vastag betűvel 6.- lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Allásíróknak 30% kedvezmény

Perzsa és szmirna szőnyeg jutányos áron kapható és megrendelhető bármily méretben a

Govoara-
nál Cluj, Strada Londrei (Hosszu-utca) 26. Kérjen árajánlatot. 1670

Perfekt gyors és gépíró azonnali belépésre állást keres. Leveleket „Elsőrangú munkaező” jellegre a kiadó továbbítja.

Hölgyek figyelmébe!

Mindennemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag elsőrendű anyag s készítmény, L'Oreal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközölök. Vágott haját kicsinyben és nagyban veszek. — **Mussa Gyula Cluj Str. Memorandului 10**

Könyvszükségletét az Uj Kelet könyvosztályánál fedezze! Bárhol megjelent könyvek beszerzését vállaljuk.

Szoba-konyhás lakást keresek belvárosban. Magas bért fizetek. Címet a kiadóba kérek.

Név-jegyeket,

születési, eljegyzési, esküvői kártyákat és mindenféle mulatsági meghívókat legszebb kivitelben készít a **Kadima-nyomda Cluj**

Nevelőnő kerestetik három gyermek mellé Déri Unio-u, 3.

Poloskahalál biztos hatású üvege 25 Lei. Kapható Demeter gyógyszer-tárában. Megyeházzal szemben.

Gyórok-Ménesi bor literje 15 Lei. Str. Saguna (v. Bartha Miklós) 2. az udvarban.

Eladó olesón szeglet házastelek, csak kereskedőnek alkalmas. Fellegvári új telepen főuton, Bilinszki. 7612

Liszt szakmában jártas segéd azonnali belépésre felvétetik. Grün lisztkereskedés Cluj, Szechenyi-tér 39. 7657

Háromtagu háztartásom vezetésére keresek Dévára jó családból való nőt, ki mellett szobaleány is van. Cím a kiadóhivatalban. 7614

Zsidó szobafestő segéd aki önállóan tud dolgozni és vállalni, jól bevezetett üzletbe benőülhet mint társ, vagy az egész üzletet átveheti. Cím a kiadóhivatalban. 7617

Házvezetőnőnek, intelligens, középkorú izr. nőt keres azonnalra egyedülálló kereskedő. Csak oly nő ajánlatára reflektálok, ki a házvezetés és főzés lelkiismeretes elvégzésére vállalkozik. Ajánlatokat az igények feltüntetésével kérek. Pontos cím e lap kiadóiban átvehető. 7616

Zsidó uri családnál urinő teljes ellátást kaphat. Cím a Kadima-nyomda művezetőjénél.

Divatáru üzlet-berendezés olcsón eladó. Megkeresések Rudolf Mosse céghez, Str. Regina Maria 37 szám.

FiataleMBER zsidó családnál kosztot, lakást kaphat. Egyetem-utca 5., ajtó 3. 7376

ÉTTEREM

ORTH.

Bucurestben

Strada Belvedere 6 Grand kávéház háta mögött megnyílt

KOSEK

Értesítjük a p. t. közönséget, hogy az ujjonnan megnyílt vendéglőnket a legmodernebb stílus szerint és jó konyhával vezettjük. Kérjük a nagyrádemű közönség pártfogását, a Tulajdonosok

Figyelem!

A QUOTA Dél-AMERIKÁBA NEM TELJES

miután az odaváló bevándorlás korlátlan. Aki tehát Argentiniába vagy Braziliába **gyorsan akar utazni**, az írjon azonnal prospektusért

Cosulich Line

Bucuresti, Cal. Grivitei 181

Legelőcsőbb és legkényelmesebb ut AMERIKA, CANADA, ARGENTINA és BRAZILIÁBA.

Vasuti utazás tartama a hajóig csak 48 óra! Csak egy határ

Telefon 493

Írógépek

„ROYAL” - „STOE WER”
„MERCEDES” - „ERIKA”

állandóan raktáron. — Mindennemű írógépek legelőcsőbb beszerzési forrása. **Speciális javítóműhely!** Javításokért garanciát vállal

Finkler Antal Cluj

trógepvállalat. Calea Regale Ferdinand, (a nagy vashíd mellett)

Gépszij!

Különböző bel- és külföldi talp és finomáru, cserző anyagok, valamint gépszij prima külföldi versenyképes árban kapható

Sámson Manó

bőrüzletében, Cluj, Str. Regina Maria 12. (volt Deák Ferenc-u. 12.) Telefonszám 889. Lakás 387. Iroda Cal. Reg. Ferdinand 34. R. Mosse 4002

Zsák-Ponyva

Vétel! Eladás

Kölcsonintézet, javítóműhely

Albala Izsó Timisoara

II. Piata Traian 2. szám. Sörgőnyomda: Albala Timisoara-Fabrica Interurban telefon 60

Önmaga ellen vét, Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Barilla (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kossuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szomszéd

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMA

★ Románia legnagyobb textilgyára Arad ★

ARADI TEXTILGYAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A kolozsvári

CZELL

sörfőződe világos

„URSUS”

söre a közönség legkedveltebb itala

CEMENT-IPARI GÉPEK

Cementtörcserepek, beton- és salaktéglák, üreges betonblokkok, padló-, járda- és garnitoidlapok gyártására, kézi és erőhajtásra, formák, betoncsövek, kutgyűrők, lépcsők, vályuk stb. előállítására, közútszék, hengerművek, betonkeverők, I-a cementfestékek. Te'jes asbestcement palagvári (Eternit) berendezések. — Betonkeverőgépek

MODERNA

ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR R-T. BRASSÓ, KIS-UTCA 12. SZÁM

Árlapok, költségvetések és látogatás díjmentesen

Remscheid gatter és körfürészeket

Sürgőnycim Grossmasin * Telefonszám 208

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 10 szám.

legmegbizhatóbban szállit raktárról

Grossmann Jenő

Oradea-Mare-Nagyvárad, Baross-utca 10 szám

szerekl
HIVAT
Cluj-Ko
L. Pop,
Telefon
és kiad
Zs. N.
A kézír
szerkes
zendők.
ad

1924 au

Áv

Tem
zsidó o
lencedik
szomorú
tikka-zt
erőszak
megrend
tely pus
zadok s
nak a f
napján,
rus kife
Mert
nem jut
a sorsr
zeti kat
utakon
maga na
totta a
mennyi
döztetés
mennyir
féta sira
csorog, i
Ma r
még hal
ink hörg
zengő siv
tragédiák
Jasi és K
száshely
lam elpu
ösi hint.
Am k
alóli sza
nőzzön,
emlékeink
tént min
nemzeti k
Ismerj
összecmlá
esetével.
Kamce és
lakomát a
el Kamce
aki jött é
vendéglát
ellenséget
itt, hiszen
Emez pe
hagyj itt,
étel és ita
hatsz itt.
tem lakom
fizetem a
zénél fogt
ból kerül
Kamce err
ültek az a
abban, hog
helyeselték
vadját hir
Ime a
okai közül
zerválta a
Kamce ese
magában,
csönös meg
a pusztul
nyulnak az
lőletnek a
akarnak ha
romlás csir
rákkal telit
sültbe, egy
lendülnünk
romlások v
Pártharc
gekből vag
ségeknek le
a zsidó lelk